

VEGYESEK.

Jegyzőkönyv az „Erd. Múzeum-Egylet“ orvos-természettudományi szakosztályának 1897. évi április hó 12-én tartott közgyűléséről.

Jelen van *Fabinyi Rudolf* dr. szakosztályi elnök és *Udránszky László* dr. titkáron kívül 18 szakosztályi tag.

I. Elnöki megnyitó beszéd.

Tisztelt Közgyűlés!

Szakosztályunk életében ismét letűnt egy év, a szakosztály fennállása óta a 21-ik. Zajtalan, tudományos, csendes munkálkodás a jelzője; valamivel kevésbé intenzív talán, mint az előzőké, de eredményeinek minőségében az elért szinten haladó.

Hogy munkásságunk terjedelme valamivel csekélyebb fokú volt, talán annak a körülménynek is tudható be, hogy a milleniumnak inkább külsőségekben megnyilatkozó, s a megpihenésnek, a visszatekintésnek szentelt évét hagytuk magunk mögött, mely elvont, komoly munkának kevésbé kedvezett.

Az, a ki szakosztályunk szellemi munkásságának kezdettől való fejlődését figyelemmel kíséri, azt a benyomást nyerheti, mintha az az utóbbi évek alatt elérkezett volna fejlődési menetében egy bizonyos megállapodási ponthoz, a mely körül oscillál, de a melynél lényegesen feljebb jutni, szélesebb látókört, a szakosztály keretébe tartozó tudományok haladására jelentősebb befolyást biztosító magaslatra fölemelkedni nem lenne képes.

Coordinata-rendszerbe rajzolt egy olyan görbe vonalat mutat, a mely kezdetben lassan, később rohamosabban emelkedik, s legutóbb csaknem vízszintes irányban folytatja útját. Egyletek, társadalmak, egész államok életében nem szokatlan jelenség ez, ép oly kevésbé, mint egyes egyének szellemi látókörének a fejlődésében és nem is aggasztó, ha nagyobb fokú visszaesésektől ment, sőt normális fejlődési jelenséggé lesz abban a pillanatban, midőn oly magaslaton válik vízszintessé, a mely magaslatnak az elérése az egyén, az egyelet, a társadalom, az állam fejlődését föltételező összes tényezőknek, a tápláló és fenntartó erőknek egészséges viszonyához van mérve.

Itt önkénytelenül fölmerül kérdés tehát az, vajlon szakosztályunk fejlődésének mostani magaslata megfelel-e annak a szellemi tőkének, a melyet tagjainak tehetsége, akaraterője és munkabírása egyénenként egybegyűjtött, arányos-e az életére befolyást gyakorló egyéb tényezők egészséges viszonyával?

A válasz, a mit adni kényszerülünk, csak részben igenlő, túlnyomó, döntő részében azonban tagadó. Azzal, a mit az anyaegylet, a mit a társadalom anyagi és szellemi forrásából nyújt, a mit a fönnforgó körülmények között egyáltalában nyújthat, haladásunk magaslata nemcsak hogy arányos, hanem azon még túl is szárnyaló; de mélynek látjuk röptét, olykor a völgyek hantját súrolónak, ha egybevetjük a légkör ama rétegével, a melynek tiszta azurjában elevenerősen lüktet a szakosztály tagjai nagy részének otthonos szellemi élete. Láthatjuk azt is, hogy valahányszor e magas légkörből induló kedvező áramlat érinti, a fejlődési vonal azonnal magasabbra tart, emelkedik s könnyen váltana állandó irányt, ha ez áramlat húzamosb ideig hatna reája.

Nem kicsinylendő az a szellemi munka, mely szakosztályunk értesítőjén át válik közbirtokká, meg lehet érteni könnyen és méltányolni a törekvést is a magasabb légkör után, hisz csak ez áramolhat szabadon, heglánczok gerinczétől nem akadályozva a messzeségbe s juthat el minden tájára a földnek, míg a lentebb maradó útjában sok akadályra talál, mely gátolja elterjedését. De ép ezért nagyon óhajtható, hogy szakosztályunk munkálkodásának színvonalra is mennél magasabbra emelkedjék, s hogy ez el legyen érhető, szükséges, hogy lehető nagy és sokoldalú legyen a támogatás, a melyben tehető tagjaitól részesül, szükséges, hogy kincses házukból időről-időre egy-egy értékes drágakövel díszítsék azt föl, hisz oly gazdag e kincses ház, hogy arany lantorjáakra tellenek, a színvonal följebb vitelére.

De szükséges, hogy ez áldozattal járó támogatást, más irányból jövő segítség is öregbítse. Szakosztályunk egyes, fiatalabb tagjai, nemes versenyre kelnek évek óta a tudomány hű szolgálatában, de sajnos, hogy számuk még kicsi s lassan gyarapszik csak, hogy segítségük azonfelül többé-kevésbé csak ideiglenes, mert sokan, a kikben szakosztályunk fényes oszlopait véltük egykor láthatni, megválva az Alma Mater intézeteinek kebléről, munkálkodásuk érett gyümölcseit, nekünk idegen vállalatok csábítóbb ölébe rakják le.

Pedig szakosztályunk, anyagi körülményeihez viszonyítva, megtesz mindent, hogy munkásságának eredményeit mennél tágasabb kör ismerhesse meg és lássa hasznát. Értesítőnk német kivonatai, hála a kiválóan gondos szerkesztésnek, alaposágban és részletességben minden jogos kíváncsalmat kielégítenek, s munkálkodásunknak a külfölddel való megismertetésében, — megsegítve a körünkben fényesebb hivatás teljesítésére csak nem rég eltávozott kiváló tagtársunk, Dr. Koch Antal által oly nagy eredményre vitt, s jelenleg is még folyton szélesbülő körű csereviszony által, — nagy fontosságú szolgálatot tesznek.

Szakosztályunk egészséges fejlődésének egyik alapföltételét abban kell látnunk, hogy a tudományos ivadék, mely Alma Materünk küzdőterén szerzi meg első sarkantyúit, lovaggá üttetése után is híven viselje színeinket és kitartással küzdjön a zászló alatt, mely első sikereit látta.

Elég nagy pusztítást visz végbe úgy is korainkban a halál, kidöntve évről-évre szakosztályunk nem egy, érdemben dús, a tudományban vezérlő szerepet vivő, még nagy tettekre kész tagját. Hová lennénk, ha nem találkozánk más, a tudomány küzdőterén már edzett kar, mely főlemelje a kihűlt kézből

kiesett zászlót, hogy új győzelmekre vezesse azt. Kánitz Ágost, Martin Lajos, korán elköltözött barátaink, szakosztályunk régi, kipróbált tagjainak hantját, még csak az első tavasz zöldje borítja. Legyen emléküik áldott, melyet magas röptű szellemük, márványnál, ércnél biztosabb nyomokban örökített meg. Sorainkban már alig néhányat üdvözölhetünk abból a kicsi körből, mely szakosztályunk bölcsőjét körülvette; a múlt esztendő örök pihenésre elszólította Dr. Bakonyi Józsefet is, az orsz. Karolina-kórház érdemdús, nyug. igazgatóját, a ki 1876. óta volt szakosztályunk tagja és rövid időközben vesztettük el Dr. Velits Lajos tordai orvost is, szakosztályunk fiatal, szép reményekre jogosító tagját. Legyen álmuk nyugodt, s kísérje áldás, mit munkásságuk szellemi örökségben reánk hagyott.

De örömdetes jelenségről is nyílt alkalmam leszámolhatni; tizenegy, szakosztályunkból a múlt évben kilépett tag helyett, 26 újonnan megválasztottal szaporodtunk, a kikkel tagjaink létszáma a múlt évi 282-ről 293-ra emelkedett. Nem kevésbé örömdetes az a körülmény, hogy szakosztályunk dotációjának várva-várt fölemelését nagy valószínűséggel már a jelen év folyamán fogjuk elérhetni, a mi talán lehetővé fogja tenni azt is, hogy szakosztályunk eredeti működési programjának egy pontja, a hasznos ismeretek szélesebb körben való elterjedését célzó népszerű előadások, a melyeknek megtartásában az utóbbi években éppen szűkös viszonyainknál fogva csaknem teljes szünet állott be, újból életbe fog léphetni.

Van szerencsém végül a tisztelt közgyűlésnek bejelenteni, hogy a múzeum-egyleti alapszabályok, a szakosztályokra vonatkozó egyes pontjainak, a szakosztály által a múlt közgyűlés határozatából kifolyólag kért megváltoztatása, a múzeum-egylet közgyűlése által elfogadtatván, a megváltoztatott alapszabályok helybenhagyás végett fölterjesztettek a nagym. belügyministeriumhoz, s alapos remény lehet arra, hogy már e napokban fognak beérkezni, úgy, hogy a szakosztály már legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy az új alapszabályokhoz alkalmazott ügyrendje alapján fog tisztviselőinek megválasztásán, a tagsági díjak megszabásában s egyéb az administratio körébe tartozó kérdésekben eljárhatni.

Midőn a tisztelt tagtárs urakat s a közgyűlésünket megjelenésükkel megtisztelő vendégeket üdvözölni szerencsés vagyok, megnyitom a közgyűlést és fölkérem Dr. Koch Ferencz szakosztályi titkár urat évi jelentésének föl-olvasására; a mai közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelesítésére pedig fölkérem Dr. Hor Károly és Dr. Pfeiffer Péter tagtárs urakat.

A közgyűlés az elnök szép és eszmékben gazdag megnyitó beszédét hangos éljenzéssel fogadta.

II. A titkár jelentése.

Az „Erdélyi Múzeum-Egylet“ orvos-természettudományi szakosztályának 1896. évi működéséről, az „Értesítő“ tartalmáról és terjedelméről, a választmányi üléseken elintézett szakosztályi ügyekről, tagjainak létszámáról és a szakosztályi pénztár állásáról, a szokáshoz híven, lesz szerencsém vázlatos jelentésemet a tisztelt szakosztályi közgyűlés elé terjeszteni.

I. Szakülések.

Szakosztályunk a lefolyt szakévben tartott összesen 11 szakülést; és pedig 8 orvosi az élettani és 4 természettudományit a természettani intézet tantermében.

a) Orvosi szakülések.

1896. február 28-án.

1.) Dr. Jancsó Miklós és Dr. Rosenberger Mór: Adatok a quartana-paraziták fajlagosságának kérdéséhez. (Folytatólagos közlemény.)

1896. márczius 27-én.

1.) Dr. Rosenberger Mór: Pilocarpin hatásáról croupos pneumoniaánál.

2.) Dr. Jancsó Miklós: Malaria perniciosa comatosa esete, készítmények bemutatásával.

1896. május 8-án.

1.) Dr. Engel Gábor: Az influenza befolyása a női szervezetre.

2.) Dr. Buday Kálmán: Kórbonecztat készítmények bemutatása.

1896. október 23-án.

1.) Dr. Jakabházy Zsigmond: Folytatólagos közlemény a poralakú drógok górcsővi vizsgálatáról.

2.) Dr. Mezey Sándor: Úti jegyzetek.

1896. december 11-én.

1.) Dr. Malom Dezső: Graviditas ectopica esete.

2.) Dr. Engel Gábor: A fogó-műtét a magángyakorlatban.

1897. január 22-én.

1.) Dr. Jakabházy Zsigmond: Összehasonlító kísérletek a kéksavnak és a lobelinnek a légszerűre tett hatására vonatkozólag. (Dolgozat a strassburgi egyetem gyógyszer-tani intézetéből.)

1897. február 27-én.

1.) Dr. Genersich Gusztáv: A rubeoláról egy észlelt házi járvány kapcsán.

2.) Dr. Jakabházy Zsigmond: Úti jegyzetek.

1897. márczius 12-én.

1.) Dr. Buday Kálmán: A pathológiás óriásnövekedésről.

A 8 orvosi szakülésen értekezett 8 szerző 13 különböző tárgyról.

b) Természettudományi szakülések.

1896. márczius 14-én.

1.) Dr. Martin Lajos egyet. tanár: A lebegő kerék alkalmazásáról.

2.) Dr. Abt Antal egyet. tanár: Egy erőteljes elektro-mágnes mezejének intenzitása, a) ha magja lágy vasból, b) ha magja ugyanakkora lágy acélból áll,

3.) Péterfi Márton dévai áll. elemi iskolai tanító: „Déva lombos-mohai“ című dolgozatát bemutatja Dr. Koch Ferencz.

1896. április 24-én.

1.) Bournáz János áll. felső-leányiskolai tanár: A negyedfokú algebrái egyenlet új megoldási módja. Bemutatja Dr. Farkas Gyula.

2.) Sztáncsek Zoltán egyet. tanársegéd: A Kornea-Révai diabások petrographiai vizsgálata.

3.) Orosz Endre apahidai áll. elemi iskolai tanító: „A szamosujvári »Lunkai« ösemeri telep“ című dolgozatát bemutatja Dr. Koch Ferencz.

1896. november 27-én.

1.) Dr. Szabó Péter budapesti felső-leányisk. tanár: „Jelentése párisi tanulmány-útjáról“ című dolgozatát bemutatja Dr. Farkas Gyula.

2.) Dr. Farkas Gyula egyet. tanár: A Carnot-Clausius-féle tétel új levezetése.

3.) Dr. Farkas Gyula egyet. tanár: A hydrodynamika Clebsch-féle egyenleteinek levezetéséről.

4.) Dr. Scheitz Pál vegyész: Az aethyliden és benzyliden-paraanisidin néhány származékairól“ című értekezését ismerteti Dr. Fabinyi Rudolf.

5.) Sztáncsek Zoltán egyet. tanársegéd: Adatok az Avas hegység eruptív közeiteinek petrographiájához.

6.) Dr. Abt Antal egyet. tanár: Néhány vasoxyd és vassulfid vezetési ellenállásáról és fajhőjéről.

7.) Dr. Jahn Károly brassói áll. főreálisk. tanár: „Brassó városi ivó-vizek chemiai elemzése“ című dolgozatát bemutatja Dr. Koch Ferencz.

1897. április 2-án.

1.) Dr. Apáthy István egyet. tanár:

a.) Új fajta késtartó szánkamikrotomokhoz;

b.) Centosomák néhány még eddig nem észlelt esetben;

c.) Néhány új vizsgálati objectum csekély számú chromosomával mikroskopi készítményeken.

2.) Dr. Szádeczky Gyula egyet. tanár: Chloritoidos fillitek Szurdukból (Hunyadm.)

3.) Orosz Endre apahidai elemi isk. tanító: „Ösebertani adatok Erdélyből“ című dolgozatát bemutatja Dr. Koch Ferencz.

4.) Téglás Gábor dévai áll. főreálisk. igazgató: „A Ruska-Pojana keleti lejtőjén és az Erdélyi Érczhegység déli mészkő övében folytatott barlang-kutatásaim őslénytani adalékai“ című dolgozatát bemutatja Dr. Koch Ferencz.

A 4 természettudományi szakülésen 13 szerző értekezett 19 különböző tárgyról.

Összesen tehát értekezett 12 szakülésen 21 szerző 32 különböző tárgyról.

II. Az „Értesítő” terjedelme és tartalma.

Szakosztályunk a lefolyt 1896-ik szakévben összesen 7 füzetben adta ki Értesítőjét: három füzetet az orvosi, három füzetet a természettudományi szakból és egy füzetet, mely Dr. A b t A n t a l egyet. tanárnak, az 1896. február 10-én tartott népszerű előadását a Kathód- és Röntgen-sugarakról tartalmazza.

Az eddig követett szokástól eltérően, az egyes füzetek mellé csatolt „Revue”, a választmány határozatából kifolyólag külön lapszámozással lévén ellátva, úgy az orvosi-, mint a természettudományi szak Revue-je külön foglалható össze.

Az orvosi szak első füzte megjelent $4\frac{1}{8}$ ív terjedelemmel és egy tábla rajzzal; a második-harmadik (egybefoglalt) füzte 7 ív terjedelemmel, tartalomjegyzékkel és címlappal; a három füzet mellé csatolt „Revue” $3\frac{1}{8}$ ív terjedelemmel, tartalomjegyzékkel és címlappal; a három füzet a „Revue”-vel együtt tehát 15 ív terjedelemmel, két tartalomjegyzékkel, két címlappal és egy tábla rajzzal.

A természettudományi szak első füzte megjelent 5 ív terjedelemmel; a második $4\frac{1}{8}$ ív terjedelemmel; a harmadik füzte $5\frac{9}{8}$ ív terjedelemmel, tartalomjegyzékkel és címlappal; a három füzet mellé csatolt „Revue” $3\frac{1}{8}$ ív terjedelemmel, tartalomjegyzékkel és címlappal; a három füzet a „Revue”-vel együtt tehát $18\frac{1}{2}$ ív terjedelemmel, két tartalomjegyzékkel és két címlappal.

A népszerű szak füzte megjelent $1\frac{1}{8}$ ív terjedelemmel és 2 fénynyomatú táblával.

A szakosztály „Értesítő”-je a lefolyt szakévben tehát megjelent összesen $34\frac{3}{8}$ ív terjedelemmel, három tábla rajzzal, 4 címlappal és 4 tartalomjegyzékkel. Az 1895-ik szakosztályi évben az „Értesítő” terjedelme volt $43\frac{1}{4}$ ív, nyolcz tábla rajzzal. Bár az ez évihez viszonyítva, az 1895-ik év Értesítőjének terjedelme tetemesen nagyobb, a kötelező 30 ívnyi terjedelmet a lefolyt szakosztályi év Értesítője is meghaladja $4\frac{3}{8}$ ívvel, s ha az anyagi nehézségek, melyekkel számolnunk kellett, le lesznek küzdve, az „Értesítő” terjedelme is bizonyára emelkedő ívszámot fog mutatni.

Habár azonban ingadozást látunk az „Értesítő” terjedelmében és a körülményekhez viszonyítva, hol többet, hol kevesebbet nyújtunk a szakosztályi tagoknak, szellemi értéke tekintetében nincs okunk panaszra, mert tartalma évről-évre változatosabb lesz és a füzeteiben megjelent dolgozatok felölelik az orvosi tudományok minden ágát és a természettudományok minden szakát.

Az orvosi szak három füzetében közölve volt: 8 szerzőtől 9 eredeti dolgozat; továbbá a magyar orvosi szakirodalom 1895-ben, egy könyvismertetés, a közgyűlés jegyzőkönyve, jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott orvosi szakülésekről, a tagok névsora, jegyzéke azon kiadványoknak, melyek a szakosztály által fenntartott csereviszony révén az 1895. év folyamán a szakosztályba érkeztek és az „Értesítő” története.

A természettudományi szak három füzetében 11 szerzőtől közölve volt: 13 eredeti dolgozat továbbá a mennyiségtan-természettudományi hazai szak-

irodalom 1894-ben és jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott természettudományi szakülésekről.

A minden egyes füzethez mellékelt „Revue“-ben megjelent 17 szerző 21 dolgozatának hosszabb vagy rövidebb kivonata német nyelven.

A népszerű szakban megjelent Dr. Abt Antal: „A Kathód- és Röntgen-sugarakról“ tartott előadása.

III. Választmányi ülések.

Szakosztályunk a lefolyt évben öt választmányi ülést tartott és pedig: 1896. márczius 5-én, 1896. április 17-én, 1896. október 18-án, 1897. február 28-án és 1897. április 4-én.

Ezen választmányi üléseken a szakosztályi választmány a szakosztály ügyvitele érdekében a következő határozatokat hozta: Az 1896. márczius 5-én tartott választmányi ülésen a titkári teendőkre vonatkozólag, Dr. Udránszky László, az 1896. szakosztályi évre megválasztott titkárnak az indítványára, a választmány megbízza a lelépett titkárt és az 1896. szakosztályi évre megválasztott term.-tud. szakjegyzőt; Dr. Koch Ferenczet a titkári teendők tovább vezetésével; egyszersemind a külföldi társulatokkal folytatott csereviszony vezetésével is megbízván őt. Ugyanezen választmányi ülésen megalakul a szerkesztő-bizottság is, mely szerint az orvosi szak szerkesztője: Dr. Szabó Dénes; a természettudományi szak szerkesztői: Dr. Farkas Gyula és Dr. Apáthy István. Elhatározza továbbá a választmány, hogy az „Értesítő“ az 1896. szakosztályi évben is Ajtai K. Albert nyomdájában nyomassék és pedig az 1895. évben érvényben lévő szerződés minden egyes pontjának épségben tartása mellett. Ő Nagyméltóságának a vallás-közüoktatásügyi Minister úrnak és Ő méltóságának az államtitkár úrnak az „Értesítő“ 1895. évfolyam díszesen bekötött példányának elküldése határozatik. Temesváry Rezső dr. a „Szülésznők lapja“ című orvosi havi folyóirat szerkesztőjének, a választmányhoz intézett levele alapján, melyben a csereviszonyt ajánlja, a választmány elhatározza, hogy a csereviszonyt elfogadja. Koch Ferencz dr. felolvassa az „Erdélyi Múzeum-Egyet“ orvos-természettud. szakosztályának általa összeállított és a milleniumi kiállításra küldendő rövid történetét, mely kinyomatva, 50 példányban el is küldetett a kiállítás igazgatóságához. Dr. Farkas Gyula választmányi tag indítványára, a közgyűlés által elfogadott alapszabály-módosítás, a választmányból egy átiratban a Múzeumi közgyűlés elé terjesztetik.

Az 1896. április 17-én tartott választmányi ülésen Dr. Kánitz Ágost választmányi tag indítványából kifolyólag elhatározatott, hogy 1896-tól az „Értesítő“ mellé adott „Revue“ külön lapszámozással jelenjék meg és a füzetek borítéklapján az Értesítő teljes címe német nyelven is kitétéssék, mely határozat az 1896. szakosztályi év folyamán keresztül is vitetett.

Az 1896. október 18-án tartott választmányi ülésen Dr. Fabinyi Rudolf szakosztályi elnök kegyelettel emlékezik meg szakosztályunk egyik érdemes tagjáról és az épen lefolyt szakosztályi év egyik lelkes választmányi tagjáról: Dr. Kanitz Ágost, egyet. tanárról, kit a kérlelhetlen halál élte delében raga-

dott ki körünkől és meleg szavakban emlékeztén meg az elhunyt érdemeiről, a mélyen érzett fájdalomnak és kegyeletnek jegyzőkönyvileg való megőrzését ajánlja, egyszersmind Dr. Udránszky László választmányi tag indítványára elhatározza, hogy adandó alkalommal szakosztályunk valamelyik szakülésén tartandó emlékbeszéd megtartásával kéressék föl a botanikai tanszék leendő tanára; végül határozza a választmány, hogy a megürült választmányi tagsági hely a szakosztályi év végéig betöltetlenül hagyassék.

Ugyanezen választmányi ülésen Dr. Rados Gusztáv budapesti műegyet. tanár és műegyetemi könyvtárnok urnak az Elnökséghez intézett levele alapján határozottatott, hogy a szakosztály Értesítőjének már megjelent, valamint megjelenendő évfolyamai a műegyetemi könyvtárnak ingyen küldessenek meg.

Az 1897. február 28-án tartott negyedik választmányi ülésen Ő Nagyméltóságának a belügyminister úrnak, egy a szakelnökhöz: Dr. Purjesz Zsigmondhoz 7411—VI/a. sz. alatt intézett leírata alapján, a választmány kebeléből Dr. Purjesz Zsigmond és Dr. Szabó Dénes választmányi tagok személyében bizottságot küld ki, mely magát Dr. Farkas Géza m. főorvossal kiegészítve, a hazai orvosi kamarák felállítása ügyében véleményt lesz adandó.

Az 1897. április 4-én tartott választmányi ülésen megállapittatik a közgyűlés megtartásának ideje és helye és szóba kerül a titkári hivatal elhelyezése, mely az egyetemi költözködés következtében elkerülhetlen szükségessé válik.

Az egyes választmányi üléseken az említett határozatokon kívül, a titkár beterjesztette jelentéseit a szakosztályi pénztár állásáról; a szerkesztő-bizottság jelentést tett az „Értesítő“ megjelent füzeteiről és be lettek jelentve a szakosztályba lépni óhajtó új tagok.

IV. A tagok létszáma.

Szakosztályunknak a lefolyt szakosztályi év végén, a közgyűlés napján, van 293 tagja és pedig 118 helyi és 175 vidéki tagja. Ezen 293 tag közül 45 tag egyszersmind múzeumi tag is, ki tagdíját nem fizeti be a szakosztályi pénztárba, hanem az Erdélyi Múzeum-Egylet pénztárába. A szakosztályi év folyamán kilépésüket bejelentették vagy a tagok sorából, miután kötelezettségüknek többszörös fölszólítás után sem tettek eleget, töröltettek, összesen 11-en. Ezekkel szemben az év folyamán belépett tagok száma huszonhat. Ezen új tagok: Dr. Szádeczky Gyula, egyetemi tanár (Kolozsvár), Sztáncsek Zoltán, egyetemi tanársegéd (Kolozsvár), Markovich Miklós, gyógyszerész (Késmárk), Fejér Lajos, gyógyszerész (Csáktornya), Kádár Gyula, gyógyszerész (Sárospatak), Dr. Kondor Miksa, városi orvos (Sárospatak), Ev. ref. főtanoda (Sárospatak), Kérészi Gyula, kulturmérnök (Sátoralja-Ujhely), Kötse István, tanítóképezdei tanár (Sárospatak), Timbus László, állami elemi iskolai tanító (Kápolnok-Monostor), Dr. Scheitz Pál, vegyész (Kolozsvár), Prodán Gyula, tanárjelölt (Kolozsvár), Róm. kath. főgymn. (Csík-Somlyó), Dr. Klug Lipót, egyetemi m. tanár (Kolozsvár), Orlovics Mór, tanítóképezdei igazg. (Kolozsvár), Ev. ref. főgymn. (Szatmárnémeti), Dr. Páter Béla, gazd. tanintézeti tanár (Kolozsvár), Korbuly Emil, róm. kath. főgymn. tanár (Gyulafehérvár), Dr. Buday Kálmán egyet. tanár (Kolozsvár), Dr. Farkas Lajos, egyet. tanár (Kolozsvár), egyetemi ásványtani intézet (Kolozsvár.)

A kérlelhetlen halál is kiragadott tagjaink sorából négy érdemdús tagot, kiknek elvesztését mélyen fájjalja szakosztályunk. A lefolyt szakosztályi év halottjai: Dr. Bakonyi József, nyug. kórházi igazgató (1876. óta tag), Dr. Kánitz Ágost, egyet. tanár (1884. óta tag), Dr. Martin Lajos, egyet. tanár (1888. óta tag) és Dr. Velits Lajos, tordai orvos (1894. óta tag.) Legyen áldott emlékük.

Az 1895. szakosztályi évben volt a tagok összes száma 282; ezzel szemben a lefolyt szakosztályi év 293 tagjánál tehát a növekedés 11. Egyáltalán a tagok számában feltűnő apadást vagy növekedést alig veszünk észre, ha az összehasonlításban csak az előző évre térünk megint vissza, ha azonban a számadatokat az 1876—1878-ig terjedő időszakból vesszük, azt találjuk, hogy azon időszak 150 tagjával szemben a tagok jelenlegi száma majdnem kétszer akkora, a mi, tekintve szakosztályi működésünk tisztán tudományos irányát, hazai viszonyaink mellett, ha nem is tekintélyes, de legalább kielégítő eredménynek mondható.

V. A pénztár állása.

a) Bevétel :

1. Markusovszky-alap	55	frt	22	kr.
2. Múzeumi átalány	2000	"	—	"
3. Vidéki tagdíjak	332	"	64	"
4. Helyi tagdíjak	243	"	—	"
5. Ötven darab fény-nyomatért	5	"	—	"
6. Visszatérített nyomdai költség	13	"	44	"
7. Kamat az átalány után	36	"	29	"

Összesen... 2685 frt 59 kr.

Ezen 2685 forint 59 krajczárból levonandó a Mar-

kusovszky-alap..... 55 " 22 "

Marad tiszta bevétel... 2630 frt 37 kr.

b) Kiadás :

1. Túlkiadás az 1896. év terhére	235	frt	72	kr.
2. Értesítő nyomdai költsége.....	903	"	64	"
3. Szerzői és szerkesztőségi tiszteletdíj	1249	"	37	"
4. Diváld számlája.....	47	"	36	"
5. Ajtai K. Albert kisebb számlái	11	"	50	"
6. Hantz György könyvkötő számlája.....	2	"	70	"
7. Polcz Albert papirkereskedő számlája	7	"	05	"
8. Stein János könyvkereskedő számlája	2	"	88	"
9. Titkári tiszteletdíj	100	"	—	"
10. Titkári szolga fizetése.....	65	"	—	"
11. Egyéb szolgálatokért	33	"	—	"
12. Postaköltség	67	"	09	"
13. Visszaváltott értesítőkért	15	"	25	"

Összesen... 2793 frt 56 kr.

Kiadás.....	2793 frt 56 kr.
Bevétel.....	2630 „ 37 „

Marad az 1897-ik szakosztályi év terhére... 163 frt 19 kr.

Bár az 1895. szakosztályi év 285 frt 72 kr. hiányával szemben a jelen szakosztályi évben némileg javulást is látunk, a hiány még mindig mutatkozik, daczára a nagy takarékoskodásnak, melyet azáltal értünk el, hogy az „Értesítő“-t a múlt évihez viszonyítva, tetemesen kisebb ívszámmal és rajztábla melléklettel állítottuk ki. Reményünk van, hogy a kilátásba helyezett átalány fölemeléssel az egyensúly helyre lesz állítva és „Értesítőnk“ is a szokott terjedelemben fog megjelenni. Öröndetes jelenség, hogy a tagdíjak, alig egynehány kivételével, pontosan folynak be a szakosztályi pénztárba és nem kell évekre visszanyúló tagdíj-hátrálékokat behajtani. A vidéki tagdíjnak 2 frtról 3 frtra való emelése remélhetőleg nem fogja tagjaink számát apasztani.

VI. Csereviszony.

A csereviszony, melyet szakosztályunk hazai és külföldi társulatokkal folytat, az 1895. évvel szemben csak annyiban mutat változást, hogy a jelen szakosztályi évben csereviszonyba léptünk még egy hazai és egy külföldi társulattal. Csereviszonyban állunk tehát 30 hazai és 92 külföldi társulattal, tehát összesen 122 társulattal. A lefolyt szakosztályi évben 12 belföldi és 32 külföldi társulattól egyenesen a titkári hivatalba beérkezett 141 kötetes és füzetes kiadvány, melyek rendezve az Erdélyi Múzeum könyvtárának átadatnak.

Föl kell itt említenem, hogy a csereviszony sikeres és ellenőrző vezetése szempontjából, valamint arra való tekintettel is, hogy szakosztályunk tagjai a beérkező műveket használhassák, szükség lenne egy olyan helyiségre, mely egyrészt titkári hivatalul szolgálna, másrészt pedig úgy a szakosztályi kiadványok, mint a csereviszony útján beérkezett műveknek megőrzését czélozná, mert a mostani állapot mellett, midőn a kiadványok és a cserepéldányok három helyen vannak elhelyezve, az áttekintés és ellenőrzés igen meg van nehezítve. Van reményünk, hogy a közel jövőben e tekintetben is javulás fog beállani.

Kérvén a tisztelt szakosztályi közgyűlést, hogy vázlatos jelentésemet tudomásul venni méltóztassék, maradok

alázatos szolgálja:

KOCH FERENCZ.

A titkár jelentését a közgyűlés éljenzéssel fogadta.

III. Pénztárvizsgáló-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Mint az Erdélyi Múzeum-Egylet orvosi- és természettudományi osztályának pénztár-vizsgálatra kiküldött tagjai, van szerencsénk eljárásunkról a következő tiszteletteljes jelentést tenni. Folyó hó 8-án titkár-pénztárnok Dr. Koch Ferenc úrnál megjelenvén, számba vettük a szelvényes nyugtakönyvet, valamint a pénztárkönyv bevételi és kiadási tételeit, melyeket helyesen és pontosan vezetve és a kellő okmányokkal támogatva találtunk.

A bevétel a folyó évre történt fizetésekkel együtt 2630 forint és 37 kr., a kiadás pedig 2793 forint és 56 kr.

Levonva a kiadásokból a bevételt, marad az 1897. év terhére 163 forint és 19 kr. túlkiadás.

Ezek után kérjük a tisztelt közgyűlést, szíveskedjék a titkár-pénztárnok pontos és buzgó működéséért köszönetet szavazni és őt az 1896. évi számadás terhe alól felmenteni, mely kéressel maradunk a t. közgyűlésnek alázatos szolgálai

Kolozsvárt, 1897. április 8-án

DR. ABT ANTAL.

DR. GENERSICH GUSZTÁV.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a titkárt a további felelősség terhe alól egyhangúlag feloldja.

IV. Tagajánlások.

Elnök: Dr. Fabinyi Rudolf jelenti, hogy a szakosztályba a következő tagok óhajtanak belépni:

Melicskó Frigyes, állami vasúti főmérnök, ajánlja Dr. Fabinyi Rudolf és Dr. Koch Ferencz; Szvacsina Géza, városi tanácsos, ajánlja Dr. Fabinyi Rudolf és Dr. Koch Ferencz; Fehérvári József, tanárjelölt, ajánlja Dr. Fabinyi Rudolf és Dr. Koch Ferencz; Szentkirályi Ákos, gazd. tanintézeti tanár, ajánlja Dr. Fabinyi Rudolf és Dr. Péter Béla; Dr. Mezei Sándor, egyet. tanársegéd, ajánlja Dr. Hoor Károly; Dr. Báthori Endre, szemész, gyakornok, ajánlja Dr. Hoor Károly; Dr. Schulhoff Zsigmond szemész. gyakornok, ajánlja Dr. Hoor Károly.

A közgyűlés mind a hét ajánlottat egyhangúlag megválasztja és útasítja a titkárt, hogy a megválasztott új tagok megválasztásukról a szokott módon értesíttessenek.

V. Tisztújítás.

Elnök az ügyrend 6-ik §-a értelmében felkéri a közgyűlést, hogy válasszon két szakelnököt, két szakjegyzőt és 3—3 választmányi tagot. Az orvosi szakba választandó szakelnök, szakjegyző és három választmányi tag választásához felkéri a szavazatszedő bizottságba: Dr. Bartha János városi főorvos elnökelete alatt Dr. Török Imre tagtársat és a természettudományi szakba választandó szakelnök, szakjegyző és három választmányi tag választásához felkéri a szavazatszedő bizottságba: Dr. Lóky Béla elnökelete alatt Dr. Nyiredy Géza tagtársat és a közgyűlést a választás megejtésére felfüggeszti.

A választás megejtése után elnök ismét megnyitván az ülést, felkéri a szavazatszedő bizottság elnökeit a választás eredményének kihirdetésére. Dr. Bartha János jelenti, hogy az orvosi szakban beadott összesen 9 szavazat és pedig szakelnökre: Dr. Purjesz Zsigmondra 9. Szakjegyzőre: 8 Genersich Gusztáv dr.-ra és 1 Ákontz Károly dr.-ra. Választmányi tagra: 8 Szabó Dénes dr.-ra, 8 Hoor Károly dr.-ra, 8 Farkas Géza dr.-ra, 1 Brandt József dr.-ra, 2 Lechner Károly dr.-ra.

Lóky Béla dr. jelenti, hogy a természettudományi szaknál beadott összesen 11 szavazat és pedig szakelnökre: 8 Apáthy István dr.-ra, 2 Farkas Gyula

dr.-ra és 1 Fabinyi Rudolf dr.-ra. Szakjegyzőre: 10 Koch Ferencz dr.-ra, 1 Nyiredy Géza dr.-ra. Választmányi tagra: 11 Abt Antal dr. ra, 10 Szádeczky Gyula dr.-ra, 9 Farkas Gyula dr.-ra és 3 Istvánffy Gyula dr.-ra.

Elnök ezek után kijelenti, hogy abszolút többség alapján megválasztottak:

Az orvosi szaknál elnöknek: Purjesz Zsigmond dr., jegyzőnek: Genersich Gusztáv dr., választmányi tagoknak: Szabó Dénes dr., Hoor Károly dr. és Farkas Géza dr. A természettudományi szaknál elnöknek: Apáthy István dr., jegyzőnek: Koch Ferencz dr., választmányi tagoknak: Abt Antal dr., Farkas Gyula dr. és Szádeczky Gyula dr.

A közgyűlés a megválasztottakat éljenzéssel fogadta.

Fabinyi Rudolf dr. szakosztályi elnök a szakosztályi tagok szíves megjelenését köszönve, a közgyűlés nevében köszönetet mond Udránszky László dr. egyet. tanár úrnak az élettani intézet tantermének szíves átengedéseért.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kolozsvárt, 1897. április hó 12-én.

Hitelesítjük:

DR. HOOR KÁROLY,
egyet. tanár.

DR. PFEIFFER PÉTER,
egyet. tanársegéd.

Jegyezte:

KOCH FERENCZ DR.,
szakoszt. titkári teendőkkal megbízott
szakjegyző.

Jegyzőkönyvek

az Erdélyi Múzeum-Egylet orvostermészettudományi szakosztályának orvosi szaküléseiről.

I. Szakülés 1897. évi január hó 22-én.

Elnök: Purjesz Zsigmond szakelnök. Jegyző: Genersich Gusztáv szakjegyző.

I. Lőte József tnr. felolvassa Jakabházy Zs. dr. dolgozatának „Összehasonlító kísérletek a kéksavnak és lobelinnek a légcserére gyakorolt hatására vonatkozólag“ (I. Értesítő I. lapján) bő kivonatát.

Udránszky tnr.: A légzések számát jelző vonalak oly ingadozásokat mutatnak, milyeneket az operálás alkalmával látni lehet, kérdés számba vette-e ezt a szerző?

Lőte tnr. Kiemeli, hogy Jakabházy minden kísérletnél bevárta az időt, míg az állat lecsendesedett.

II. Purjesz tnr. be nem jelentett tárgy gyanánt beemutlja a Widal-féle typhus-reactiót; következőket előre bocsátván:

A typhus ellen immunisált állat vérszerűségének agglutináló (összetapasztó) hatását a typhus-bacillusra, melynek következtében a bouillonecultura megtisztult, ugyan Gruber ismertette még a múlt belgyógyászati congressuson, de a felfedezésnek csak Widal adott gyakorlati értéket, az által, hogy kimutatta, miszerint a typhus-beteg vérszerűségének is van agglutináló hatása. Az